

Chương 12:

Đạo đức trên không gian số Cyber ethics

- Khái niệm cơ bản?
 - Giá trị cá nhân - Value
 - Đạo đức - Ethics
 - Computer ethics/Cyberethics
- Nghiên cứu về Ethic
 - Meta
 - Normative
 - Applied
- Vấn đề trong Computer ethics
 - Tội phạm máy tính ,
 - Quyền riêng tư và ẩn danh ,
 - Tự do và sở hữu trí tuệ
 - AI và không gian quyền hạn
 -
- các chủ đề sẽ xuất hiện trong đạo đức máy tính.

With great power comes
greate responsibility

WITH GREAT POWER
COMES GREAT RESPONSIBILITY.

Sức mạnh càng lớn,
trách nhiệm càng nhiều

Sức mạnh của CNTT có lớn không?

Xã hội thực/ Society

**TƯ LIỆU SẢN XUẤT =
ĐỐI TƯỢNG SẢN XUẤT + TƯ LIỆU LAO ĐỘNG**

Không gian số / Society

Bạn đang kiểm soát
nguồn lực của loài người

**ĐỐI TƯỢNG SẢN XUẤT SỐ + TƯ LIỆU LAO ĐỘNG SỐ
TƯ LIỆU SẢN XUẤT SỐ =**

Trách nhiệm của CNTT có lớn không?

Nguồn: CBC

Nguồn: IWM

*Trong các loài động vật, duy nhất con người có khả năng sát thương từ xa. Khoảng cách càng xa thì càng không cảm nhận được nỗi đau của đồng loại, càng vô cảm. Khoảng cách xa nhất là trên **không gian số**. Vậy điều gì xảy ra?*

- Chuyển đổi số không đều:
 - Nhanh: tài chính, năng suất
 - Chậm: pháp lý, tình cảm, lòng trắc ẩn

Đạo đức trên không gian số

- Không gian số mở ra những phương thức, công cụ mới.. trao quyền lực vào tay các lập trình viên.
=> tăng nguy cơ sử dụng CNTT phi đạo đức

Camera gia đình

Dữ liệu sai

Thêm các nhân tố mới

- Đạo đức không định lượng, không rõ ràng.
➔ nên xác định một quy tắc đạo đức

Nhờ có phần mềm bạn viết ra mà công ty đối tác tăng năng suất, đuổi việc 5 nhân viên thừa. Vậy bạn có đạo đức không?

Ethics ?

- Xuất phát từ một từ Hy Lạp *ethos* có nghĩa là tính cách. (nhân cách)
- Một tập hợp các lý thuyết về giá trị, đức hạnh hoặc hành động đúng đắn
- Một tập hợp các lý thuyết để cung cấp các nguyên tắc / nguyên tắc chung được sử dụng để đưa ra quyết định đạo đức
- Mọi hành động của con người được đánh giá là tốt / xấu dựa trên những lý thuyết này

Giá trị , Nguyên tắc, Niềm tin và Chuẩn mực

VALUES

PRINCIPLES

BELIEFS

NORMS

Khác biệt giữa Morals, Ethics, and Laws

Định tính

**Morals/
Cảm nhận**

- niềm tin cá nhân của một người về đúng và sai

**Ethics/
Đạo đức**

- tiêu chuẩn hoặc mã hành vi được mong đợi của một cá nhân theo nhóm

Định lượng

**Laws/
Luật pháp**

- hệ thống các quy tắc cho chúng ta biết những gì chúng ta có thể và không thể làm
- Các luật được thực thi bởi một nhóm các tổ chức
- Các hành vi pháp lý tuân thủ pháp luật
- Hành vi đạo đức phù hợp với những gì một cá nhân tin tưởng là niềm tin đúng đắn và sai

Thỏa thuận không tiết lộ, None Disclosure Agreements, là đạo đức hay luật?

Lĩnh vực nghiên cứu chính trong đạo đức

Meta

- ý nghĩa lý thuyết là làm thế nào chúng ta hiểu, biết về? và ý khi chúng ta nói về điều gì đúng sai, là gì ?

Normative / Chuẩn tắc

- đề xuất các nguyên tắc, quy tắc và giá trị để thúc đẩy hành vi của con người

Applied Ethics / Ứng dụng

- liên quan đến những gì một người có nghĩa vụ (hoặc được phép) làm trong một tình huống cụ thể hoặc một miền hành động cụ thể

2. Đạo đức máy tính / Computer ethics?

- Nghiên cứu về các câu hỏi đạo đức phát sinh do hậu quả của việc phát triển và triển khai máy tính và công nghệ máy tính
- Đạo đức máy tính là việc sử dụng máy tính được chấp nhận về mặt đạo đức: sử dụng máy tính một cách thích hợp
- Các tiêu chuẩn hoặc hướng dẫn rất quan trọng trong ngành này, bởi vì những thay đổi về công nghệ đang vượt xa khả năng theo kịp của hệ thống pháp luật

Bạn mua ổ cứng và cho người khác thuê lưu trữ. Vậy bạn sở hữu cái gì?

- Vấn đề về Ethics tạo ra hay biến đổi, biến tướng bởi công nghệ Thông tin

The name “**computer ethics**” was not commonly used until the mid-1970s when **Walter Maner** began to use it.

Maner's definition

“ethical problems aggravated, transformed or created by computer technology.”

- Năm 1973, Hiệp hội Máy tính (ACM) đã thông qua quy tắc đạo đức đầu tiên.
- Năm 1976, giáo viên y khoa và nhà nghiên cứu Walter Maner nhận thấy rằng các quyết định mang tính đạo đức khó thực hiện hơn khi có máy tính. thuật ngữ "đạo đức máy tính" đã được phát minh.
- Năm 1976, Joseph Weizenbaum có sự bổ sung quan trọng thứ hai cho lĩnh vực đạo đức máy tính - nói về lợi ích của trí tuệ nhân tạo tuy nhiên nó không có những phẩm chất của con người như trí tuệ

Bốn vấn đề chính

Quyền riêng tư

- trách nhiệm bảo vệ dữ liệu về cá nhân

Tính chính xác

- Xác thực và bảo đảm tính chính xác của thông tin

Tài sản

- ai sở hữu thông tin và phần mềm
- làm thế nào bán và trao đổi chúng

Truy cập

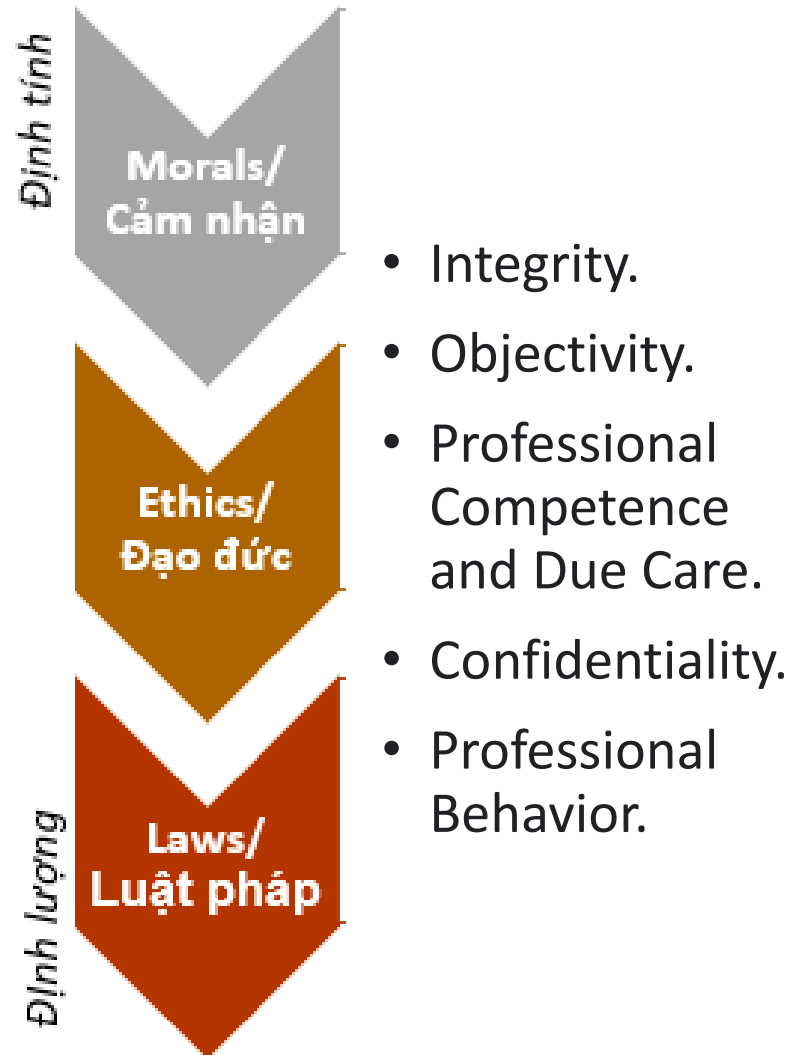
- quản lý truy cập
- phân quyền và xác thực truy cập
- cách khai thác thông tin

Đạo đức máy tính cho các chuyên gia máy tính

- **Năng lực** - Các chuyên gia theo kịp kiến thức mới nhất trong lĩnh vực của họ và chỉ thực hiện các dịch vụ trong lĩnh vực năng lực của họ.
 - Ví dụ: chủ doanh nghiệp am hiểu nghiệp vụ chuyên môn, nhưng vẫn cần các chuyên gia tư vấn các giải pháp mới, tư vấn nâng cấp CNTT cho công việc của họ hiệu quả hơn.
 - Ví dụ: vô tình bạn nhìn thấy 1 đầu dây mạng rơi bên cạnh 1 chiếc máy tính, bạn có cắm dây mạng hộ không?
- **Trách nhiệm** – Các chuyên gia trung thành với khách hàng hoặc nhân viên của họ và họ sẽ không tiết lộ thông tin bí mật.
 - Ví dụ: tài khoản admin luôn xem được mọi thông tin trong hệ thống
- **Chính trực** - Các chuyên gia bày tỏ ý kiến của họ dựa trên sự thật, và họ vô tư trong các phán đoán của họ.
 - Ví dụ: bạn có tư vấn khách cài phần mềm BKAV cho thiết bị IoT không?

CODES OF ETHICS

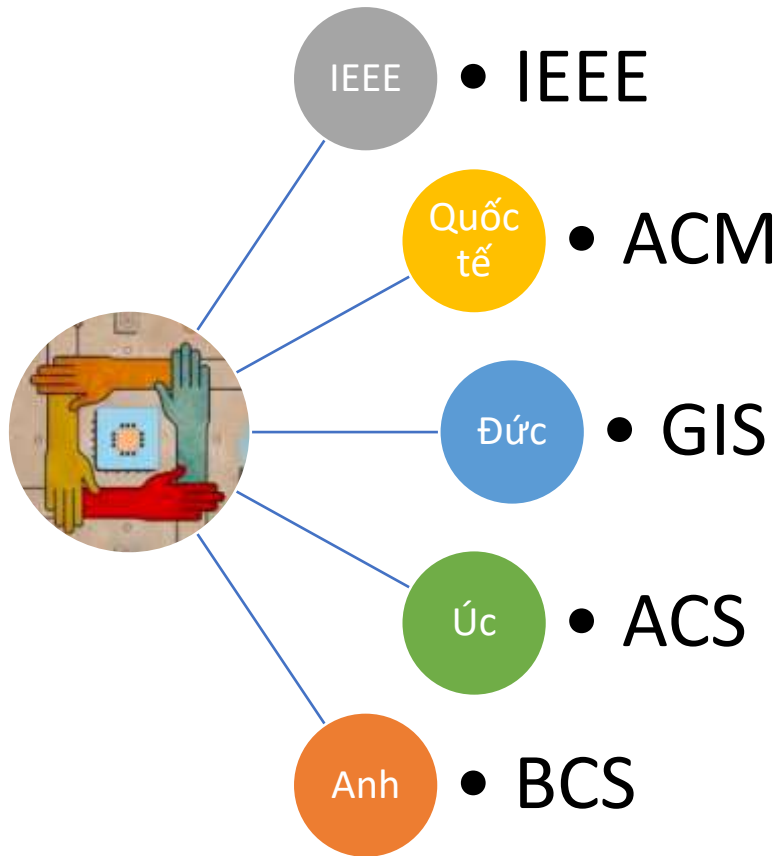
- Các **quy tắc đạo đức / codes of ethic** định nghĩa các quy tắc ứng xử phổ quát cho một nghề nghiệp và những người liên quan
- Các **quy tắc đạo đức / codes of ethic** có thể có khác biệt với
 - **Đạo đức cá nhân/moral**
 - **Phát lý / Laws**

Professional Organizations

- Không có mã phổ quát về đạo đức cho các chuyên gia CNTT
- Không có tổ chức chính thức duy nhất nào của các chuyên gia CNTT nổi lên như là ưu việt
- Nằm trong số các tổ chức nổi bật nhất bao gồm:
 - Hiệp hội máy tính (ACM)
 - Viện Xã hội máy tính kỹ sư điện và điện tử (IEEE-CS)
 - Hiệp hội các chuyên gia CNTT (AITP)
 - Viện SysAdmin, Kiểm toán, Mạng, Bảo mật (SANS)

Ví dụ Tiêu chuẩn đạo đức

Các hiệp hội và tổ chức nghề nghiệp đã xây dựng các tài liệu quy tắc đạo đức để đưa ra các hướng dẫn hành vi cơ bản cho các chuyên gia và người dùng máy tính.

<https://gi.de/ethicalguidelines>

<https://www.ieee.org/about/corporate/governance/p7-8.html>

CS = Computer Society

Ví dụ ACM Code of Conduct

- Theo mã của Hiệp hội Máy tính (ACM), một chuyên gia máy tính:
 - Đóng góp cho xã hội và hạnh phúc của con người
 - Tránh gây hại cho người khác
 - Trung thực và đáng tin cậy
 - Công bằng và có hành động không phân biệt đối xử
 - Tôn trọng quyền sở hữu, bao gồm bản quyền và bằng sáng chế
 - Cung cấp tín dụng thích hợp khi sử dụng tài sản trí tuệ của người khác
 - Tôn trọng quyền riêng tư của cá nhân khác
 - Tôn vinh tính bảo mật

3.Cyber ethics / Đạo đức không gian số

- nghiên cứu triết học về đạo đức liên quan đến máy tính, bao gồm hành vi của người dùng và những gì máy tính được lập trình để làm cũng như điều này ảnh hưởng đến cá nhân và xã hội như thế nào. (Wki)

Cyber ethics vs Computer ethics

- Cyber ethics là một nhánh của đạo đức ứng dụng nhằm kiểm tra các vấn đề đạo đức, pháp lý và xã hội ở điểm giao thoa giữa công nghệ máy tính/thông tin và truyền thông .
- Các tên khác: đạo đức Internet, đạo đức máy tính và đạo đức thông tin.
- Tuy nhiên “đạo đức máy tính” bao hàm các vấn đề đạo đức ảnh hưởng đến các chuyên gia máy tính hoặc máy tính, nên nó cũng không bao gồm một nhóm các vấn đề liên quan thuộc tiêu đề “Cyber ethics”
- Cyber ethics bao gồm đạo đức liên quan đến việc sử dụng mạng internet và công nghệ liên quan.
 - Ngoài các vấn đề cơ bản chung về đạo đức máy tính, nó còn liên quan đến các vấn đề như đạo đức trực tuyến, đạo đức trong việc sử dụng mạng xã hội, đạo đức về tin tức giả mạo và nhiều khía cạnh khác của cuộc sống trực tuyến.

Sự kiện liên quan sau khi có mạng và MXH

- 1992, ACM đã thông qua một bộ quy tắc đạo đức "Quy tắc đạo đức và ứng xử nghề nghiệp ACM" bao gồm 24 tuyên bố về trách nhiệm cá nhân.
- Năm 2018 The Guardian và The New York Times đưa tin Facebook đã lấy dữ liệu của 87 triệu người dùng Facebook để bán cho Cambridge Analytica .
- Năm 2019, Facebook bắt đầu gây quỹ để xây dựng trung tâm đạo đức tại Đại học Kỹ thuật Munich - Đức.
- **202x Cách mạng trí tuệ nhân tạo (AI Ethics Revolution):** Sự phát triển nhanh chóng của trí tuệ nhân tạo đã đánh dấu một sự thay đổi trong lĩnh vực này, với sự tập trung vào đạo đức và trách nhiệm của AI trong việc ra quyết định.

Những Vấn Đề Chính trong Cyber Ethics

- Quyền riêng tư và bảo mật thông tin trực tuyến.
- Đạo đức trong việc sử dụng mạng xã hội.
- Các vấn đề đạo đức liên quan đến trí tuệ nhân tạo
- Trách nhiệm của các công ty công nghệ
- Chính phủ và các luật trong không gian số (Cyber law)

Các chủ đề chuyên sâu 1/3

- 1. Privacy and Data Protection:** Thảo luận về các mối quan tâm đạo đức xung quanh việc thu thập, lưu trữ và sử dụng dữ liệu cá nhân trực tuyến.
- 2. Cybersecurity Ethics:** Kiểm tra đạo đức của việc bảo mật các hệ thống và mạng kỹ thuật số để bảo vệ chống lại các mối đe dọa mạng.
- 3. Online Harassment and Cyberbullying:** Khám phá các khía cạnh đạo đức của quấy rối trực tuyến, bắt nạt và ngôn từ kích động thù địch.
- 4. Digital Divide and Equity:** Giải quyết các vấn đề đạo đức liên quan đến tiếp cận không bình đẳng với công nghệ và internet.
- 5. Intellectual Property and Copyright:** Thảo luận về các cân nhắc đạo đức trong bản quyền, sở hữu trí tuệ và sáng tạo nội dung kỹ thuật số.

6. **Misinformation and Fake News:** Phân tích sự lan truyền của thông tin sai lệch trực tuyến và ý nghĩa đạo đức của nó.
7. **Artificial Intelligence Ethics:** Kiểm tra các thách thức đạo đức do AI đặt ra, bao gồm sự thiên vị trong các thuật toán và tác động của AI đối với việc làm.
8. **Ethical Hacking and Cybersecurity:** Thảo luận về các thực hành hack đạo đức và việc sử dụng hack cho các mục đích tích cực.
9. **Online Identity and Anonymity:** Khám phá đạo đức của nhân vật trực tuyến và sự cân bằng giữa quyền riêng tư và trách nhiệm giải trình.
10. **Digital Citizenship and Responsibility:** Nhấn mạnh tầm quan trọng của hành vi trực tuyến có trách nhiệm và quyền công dân số có đạo đức.

- 11. Social Media Ethics:** Kiểm tra các cân nhắc đạo đức liên quan đến việc sử dụng phương tiện truyền thông xã hội, sáng tạo nội dung và tương tác trực tuyến.
- 12. Government Surveillance and Civil Liberties:** Thảo luận về những tình huống về đạo đức xung quanh sự giám sát của chính phủ và quyền cá nhân.
- 13. Ethical Use of Automation and Robotics:** đạo đức trong sử dụng tự động hóa, robot và hệ thống tự trị trong các ngành công nghiệp khác nhau.
- 14. Ethical Conduct in Virtual Reality (VR):** Giải quyết các cân nhắc đạo đức trong môi trường và trải nghiệm thực tế ảo.
- 15. E-commerce and Online Business Ethics:** Thảo luận về các vấn đề đạo đức liên quan đến thương mại trực tuyến, tiếp thị kỹ thuật số và dữ liệu người tiêu dùng.

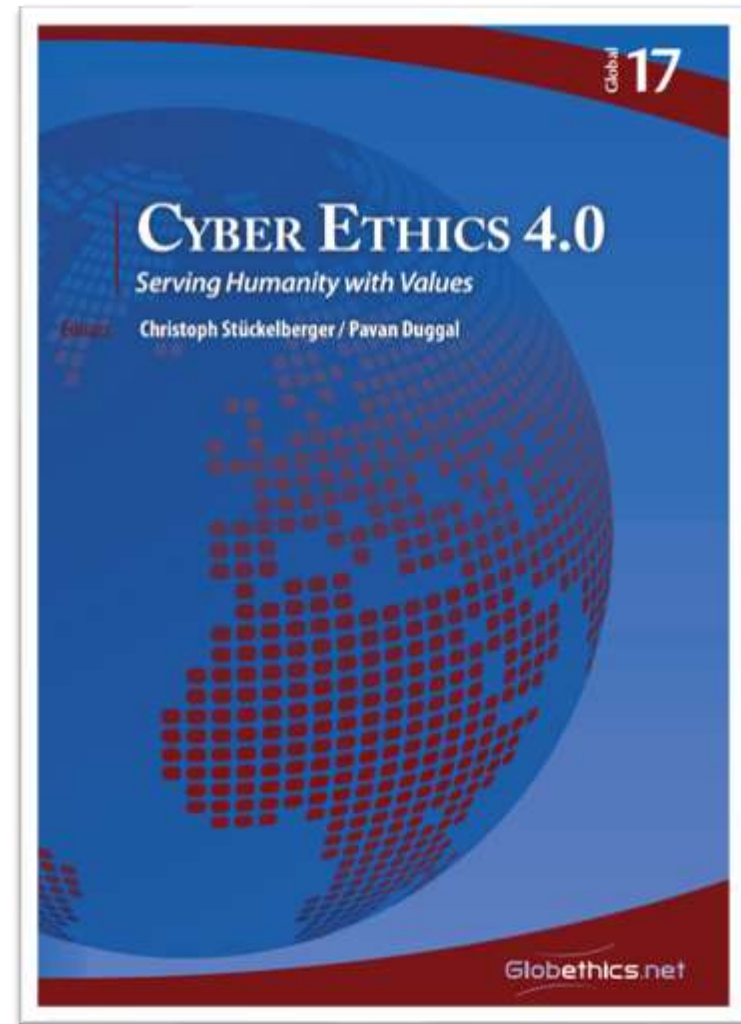
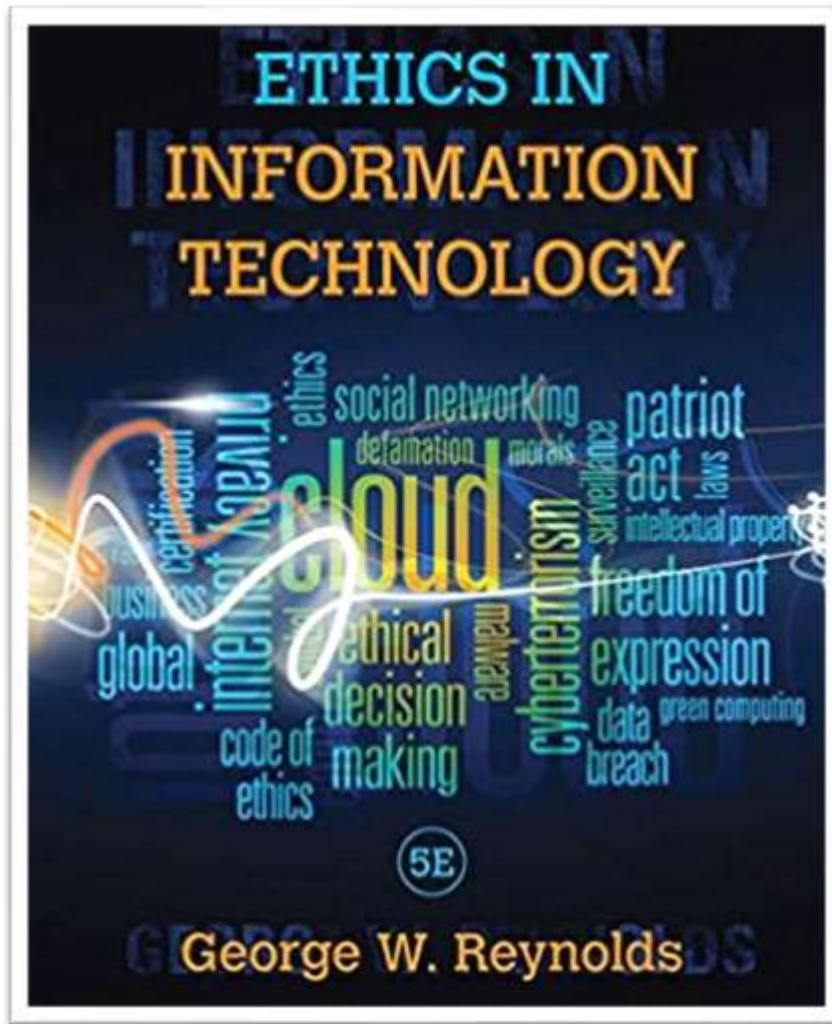
Kết luận

- Đã nắm được Khái niệm cơ bản:
 - Giá trị cá nhân - Value
 - Đạo đức - Ethics
 - Computer ethics
- Biết các vấn đề sẽ nảy sinh
 - Tội phạm máy tính ,
 - Quyền riêng tư và ẩn danh ,
 - Tự do và sở hữu trí tuệ
 - AI và không gian quyền hạn
 -
- Trách nhiệm tuân thủ

- Code of ethics : HUST ?
- Code of ethics : SOICT ?
- Code of ethics nơi sinh viên thực tập ?

- Tại sao các tổ chức cần có code of ethics ?
- Chúng ta có nên tuân thủ ?
- Trách nhiệm SV Soict trên không gian số

Tài liệu tham khảo

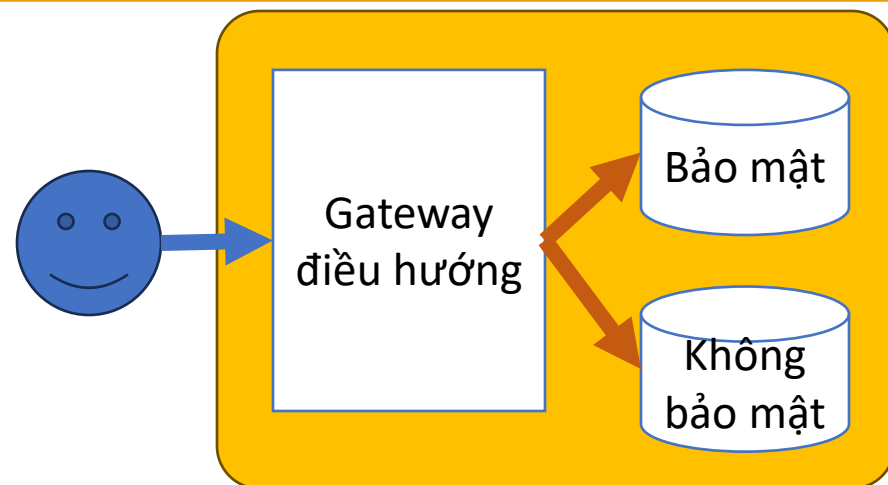

4. Thảo luận Ethics

ONE LOVE. ONE FUTURE.

Tình huống 1:

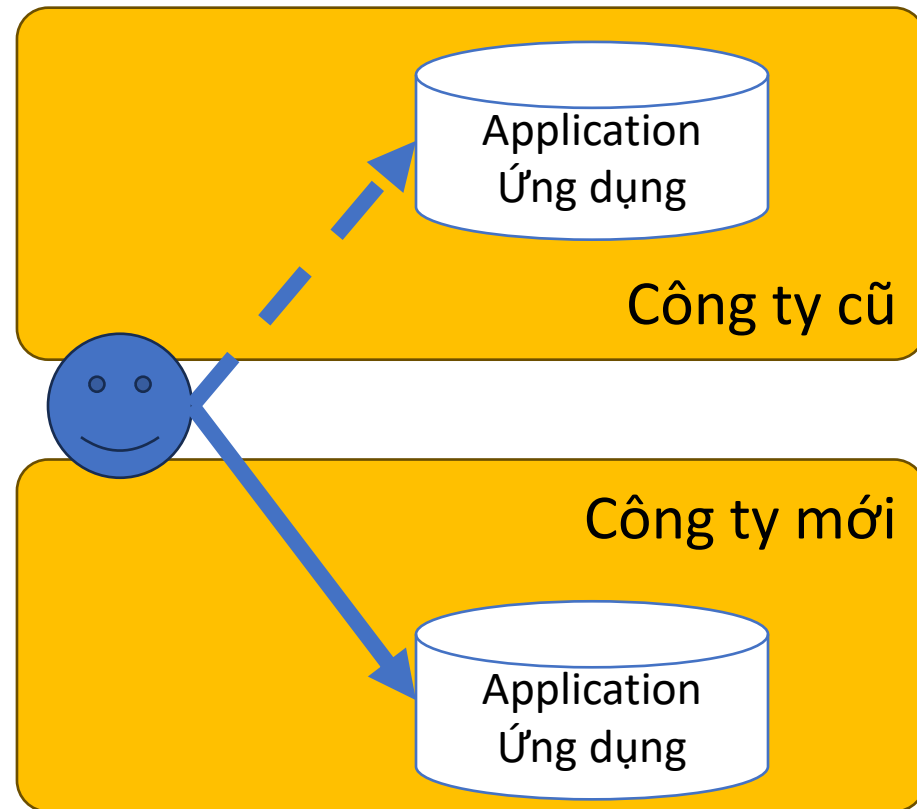
- Điều hướng dữ liệu người dùng.
- Ví dụ:
 - Lưu lại các thao tác trong quá trình sử dụng
 - Công bố rằng sử dụng blockchain nhưng thực tế không sử dụng.

Vấn đề đạo đức là gì?

Tình huống 2:

- Khi chuyển công ty, thì mang dữ liệu sang công ty mới.
- Dữ liệu có thể là:
 - toàn bộ dự án bản thiết kế,
 - hoặc mã nguồn,
 - hoặc xây dựng lại theo ý tưởng cũ.

Vấn đề đạo đức là gì?

Tình huống 3:

- Tạo một dự án với nhiều từ khóa **hot**.
- Gọi vốn đầu tư.
- Xây dựng chương trình như kế hoạch
- Kinh doanh không như mong đợi

Vấn đề đạo đức là gì?